

SVERIGE

Adolph Friedrich med Guds nåde,
Sweriges, Göthes och Wändes konung
... sökt förmå rikets inbyggare, at med
alfwar och eftertryck ingå uti
saltsjö-fisket ...

[Kongl. tryckeriet]

[1752]

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

ADOLPH FRIEDRICH

med GUDS Nåde, Sveriges, Göt-
thes och Wändes Konung ic. ic. ic.
Arfwinge til Norge och Hertig til
Schleswig Holsten ic. ic.

Ser Dnrest och Nådiga Benågenhet
med GUD Allsmåttig, Troman.

Wäre Glorwürdigste Företrädare i Regeringen hafwa
wål, tid efter annan, genom upmuntringar och hwarjehanda
förmånens förunnande, sökt förnä Rikets Inbyggare,
at med alfwär och eftertryck ingå uti Saltfjö-Fisken, så
som et ibland the måst bidragande medel til et Rikes up-
komst, magt och styrka, och tillika en nogsam lönande
nåring för thes idkare, när then rätteligen skötes. Men
som härwid föga ännu blifwit tilgjordt, ehuru fördelaf-
tigt tilfalle thetta på flere sidor med Haf omgifne Riket
thertil äger, hafwe Wi funnit Os föranlätne, at än yt-
terligare taga thetta angelågne mål uti ömsint öfwerwå-
gande, och efter plågat samråd med Rikens Ständer,
wid sidst öfwerståndne Riksdag, i Nader pröfwat nödigt,
at göra följande författningar, til Saltfjö-Fisken uphjel-
pande:

I:O,

*Kungl. Maj:
1:sta senl.*

1752.

8. Septi:

*Till Landtfolke
genom om Saltfjö-
Fisken upkomst
af beförmynd.*

1:o, Som til Fiskeriernes upkomst och befordran ei någon säkrare utväg kan widtagas, än genom allmänt kraftigt understöd, hwilket förmodeligen med bästa nytta igenom præmier kan användas, och hwarom Högsalig Hans Kongl. Maj:t redan wid 1747 års Riksdag uti 40 §. af Resolutionen på Borgerskapets Allmänna besvär lemnat nådigt löfte; Så hafwe Wi, til at thertil winna någon Fond, funnit bästa och naturligaste vägen wara, at med wise dragelige afgifter belägga the infommande Fiskwahrer, om hwilken afgifts upbårande Wårt och Rikens Commerce Collegium, efter undfången besallning, til wederbörandes esterrättelse, nödig anstalt fogar.

2:do, Thenne Fiskeri-Fond hafwe Wi pröfwat på thet sättet bäst användas, at præmier theraf under Wårt och Rikens Commerce Collegii wård och inseende utdelas och lämpas efter Fiske-fångets olika kosnad och swårighet, så at wid Sill-Fisket på Holländske sättet med Buyser på Hittland, såsom thet kostsamaste, består præmium efter Buysernes Låste-tal, således: at för hwarie Låst undfår Redaren eller idkaren årligen Tysratio Daler Silfwermynt, enär han behörigen wisat, thet han i rättan tid, på behörig ort med tjenlige Fartug, ordentelige Fiske-redskap, samt tilräckelig besättning och wederbörlig slit, hela thet wanlige tiden om året idkat Fisket. För Cabillau-Fisket i stora Hafwet består, under lika omständigheter, Trettio Daler Silfwermynt för Låst. The som i följe häraf komma at för fångad Fisk njuta præmium, hafwa förthensfull at hos Commerce Collegium sig therom anmäla. Swarwid, tils widare förordnande, följande bör i aft tagas, nämligen: At Fisken införes til närmaste Stad, thet undergår behörig besigtning och ompackning, så noga tillses, at thet är rätteligen ansad, samt packad i goda och förswar-

fwarliga kåril; Swardfwer bewis begåres af wederbö-
rande Magistrat, såsom ock, med hwad Fartyg och med
hwilka Fiskare Fisket skedt, samt uppå hwad tid om året
Fiske-Fartyget utgådt och åter hemkommit. Swarjemte,
til förekommande af underslef, besättningen eller wederbö-
rande Fiskare edeligen böra intyga riktigheten af alt så-
dant, jemte quantum af hela fångsten; Åfwen böra alla
tunnor eller Fiske-kåril wid ompackningen med särskilte mår-
ken och Nummer teknas; Och sedan bewiset öfwer alt så-
dant til Commerce Collegium blifwit inlemnadt, betalar
bemålte Collegium ut præmium til wederbörande. Och
kommer thetta alt med thet mera omständeligare at utsät-
tjas uti thet Reglemente, som framdeles häröfwer skal ut-
fårdas. The som wilja antingen i större eller mindre bo-
lag eller ock hwar för sig börja thenna nyttige handterin-
gen, och om en eller annan omständighet, i anseende til
Fiskens ans och saltande med mera, icke åga tilräckelig kun-
skap, kunna therom tillita Fiskeri-Compagniet, som bör
meddela them nödig underrättelse, åfwen ock emottaga i
theras tjenst the personer, som ifrån andre Fiskeri-
idkare kunna blifwa ditstälte, för at få underwisning i konsten.

3:tio, Ytterligare, som thet i Nordsjön wid Blekin-
gen och flerestådes idkade så kallade Strandfisket, ger godt
hopp om ymnigt fånge af sådan Sill, som måst påkrävs sig
efter Rikets behof, så kommer thet likaledes at med præ-
mier upmuntras, å Tre Dal. Silfwermynt för tunnan, enår
Fisken är behörigen ansad och i Staden blifwit ompackad,
och i öfrigit dermed förfarit, som öfwan förmålt är. Til
upmuntran betalas åfwen på lika sätt och emot i allt ta-
gande af meranämde omständigheter af ompackning, tun-
nornes märkande, med thet mera, Fyra Daler Silfwermynt
tunnan för then Dorss, som i Skären fiskas, och för Ma-
frill

frill och Sil Fwa Daler Silfvermynt tunnan, hwarjemte all
Fisk, på thet sättet med Swenskt folk och fartyg fiskad,
skal wara fri från Tull och utgålder, uti hwad hand then
ock kommer.

4:to, Hwad Östersjö-Fisket angår, och i synnerhet små
Dorssen och Strömmingen, som förmodeligen kan med ti-
den blifwa en god exportations-wahra, sedan thet slags
Fisket sig så förkofrat, at mera tilgång blifwer therepå, än
inrikes behovet kräfwet, så emedan samma Fiske icke på
behörigt sätt hitintills blifwit idkat, och thet altså tar swar
åtgård, til sin förbättring, både i anseende til sättet at
fiska, som ock at ansa Fisken, så komma framdeles tjenli-
ga anstalter theröfwer at fogas; Hwarwid också för then
Strömming, som med skötar eller nät fångas i öppna Haf-
wet, och rätteligen är insaltad, af Fiskeri-Fonden til hjelp
och upmuntran et præmium af 16 öre Silfvermynt tun-
nan, kommer at lemnas, så långt then hertil inslytande
Fonden förslår. Med thenne allmänna upmuntran är lif-
wål icke meningen, at någon skal mot sin willja droas och
för fördelas i fisket wid sin egen strand och tillhörige fiskeläge.

5:to, At thesto lättare kunna winna tilgång på folk
til Fiskeriernes idkande och förkofran, afte Wi nödigt och
angelågit, at alla Fiskare ej allenast njuta the förmåner,
som then för Fiskeri-Compagniet utfärdade Octroi innehäl-
ler, utan ock, at them må lemnas frihet, at sätta sig neder
på Crono-ågor wid Sid-stranden, utan at med någon tun-
ga eller afgift therföre graveras. Hwarförutan them ock
til ytterligare upmuntran skal lemnas understöd af Bygg-
nings-wårte, enligt Förordningen af år 1748, samt någon
liten penninge-hjelp thertil, efter som råd och ämne kan
wara. Och åligger wederbörande, at i sådane fall theras
ansökningar med thet skyndsamaste afhjelpa, hwarom

Wi

Wi Wår Kungörelse wele utfårda, och Eder theraf nödige exemplar tilsända, som I hafwen at efter wanligheden å Predikstolarne allmänneligen kungöra låta.

6:to, Enår Wi, genom ofwännämde förmånens för-
unnande, å ena sidan welat upmana Rikets Inbyggare i
gemen, at taga del uti Fiskeri-nåringen, och förunnat them
lika upmuntringar, med thet privilegerade Fiskeri-Com-
pagniet, hwilket begifwit sig ifrån sin hårtils hafde rättig-
het, at ensam idka Sill- och Cabillau-Fisket i Nordsjön
och på Holländske sättet, med thet mera; Så hafwe Wi
dock å andre sidan anseth berörde Societets bestånd såsom
angelågit, til sielfwa näringsfångets förkofran och utbre-
dande, så wiida Societeten både tjénar til upmuntran och
år och blifwer förbunden, at fortfara i then påbegynte
handteringen, i thet stället, at sådant hos the enskildte id-
kare endast beror på theas egit beråd, i anseende hwartil
Publicum år osäkert, huru wiida thet genom them allena
kan winna ändamålet, så snart och säkert, som man thet
förmodar, utom thet, at flere Capitaler, enår bägge sätten
bibehållas, komma i rörelsen. Til then ändan hafwe Wi
i nåder aftat nödigt, thet bör Fiskeri-Societeten öpna sine
Subscriptions-böcker, och intaga flere Interessenter, hwilka
likwål icke skola wara förbundne, at taga del i the förre
Interessenternes hitintils under wårkets början tagne för-
lust, för hwilken Fiskeri-Societeten njuter särskild ersätt-
ning.

7:mo, Sluteligen, och som Fiskeri-Societeten til af-
wentys ej så snart som önskas, torde kunna komma i stånd
med sitt tilåmnade Svalfiske-Fånge på Grönland; Så på
thet et sådant för thet Allmänna ej mindre nyttigt än in-
drågtigt näringsfånge, likafullt obehindradt må winna nå-
gon början och framgång, wele Wi i Nåder hafwa tillåtit,
at

at om någon sig anmäler til Hwalfiske-Fånget, må han
winna tillstånd, at thetsamma få idka, samt til then ån-
dan åstwen njuta behörig upmuntran, och hwarom så
widare skal komma at stadgas.

Hwad således af Oss, til Fisseriernes uphjelpande
och förkofran, faststaldt och förordnat blifwit, gifwe
Wi Eder härmed i Näder tillkänna, warandes til Eder
Wår nådige wilja och befallning, thet I genom Magi-
straterne i Städerna sammankallen och kungören Bor-
gerskapet och Inwånarne om Wår Nådiga åstundan, at
hwar och en efter råd och ämne må ingå uti en så nyt-
tig och gagnelig näring som Fisserier äro, thet ware sig
antingen genom deltagande uti thet hittills subsisterande
Fisseri-Compagniet här i Stockholm, och hwarom thet
sijelf låtit utgå allmän invitation, eller ock genom smär-
re sammansättningar, eller för enskild räkning.

Och på thet then här om at Borgerskapet til gö-
rande föreställning, måtte ske med så mycket större efter-
tryck, wile Wi i näder hafwa Eder anbefalt, thet I
wid berörde Borgerskapets sammankallande i alle Städ-
der uti thet Eder nådigst anförtrodde Lån, personligen
ären tillstådes, och them til thetta näringsfång, särdeles
hwad Hwalfiske-Fånget, jemte Sill- och Cabillau-Fisket
angår, upmuntran, med föreställning, at om the wilja
komma utur thet lågerwall och trångmål, hwaruti i syn-
nerhet en del af them äro stadde, kan intet kraftigare
hjelpe-medel thertil wara, än om efter theras fördel-
aktige naturliga läge, the efter handen och så fort gör-
ligit är, söka ingå och dela i thenne så nyttige närin-
gen, och hwilken är af thet utrymme, at the themed
altid kunna wara så fullkomligen syflosatte, så at thet
kan utgöra then förnämsta delen af theras rörelse, ut-
om

om then märkelige nytta, som Fäderneslandet theraf till-
flyter, at en myckenhet folk wänjes at tåla sjon, hwilka
wid påträngande nödfall kunna bidraga til Rikets för-
swar, at Folkhopen i landet öfes genom en så nyttig
widsträckt näring, och at thet Allmännas och the enskild-
tas förkofring så ganska mycket theruppå beror, at Riket
warder genom egne händer tillräckeligen försedt med en
för lifs uppehållet så oundgängelig wahra som Fisker är.
Men uppå landet, thet I ej kunnen hafwa tillfälle at
sielf wara tilstådes, bör alt sådant ske genom wederbö-
randes sammankallande i Socknestugorne.

För öfrigit och som Wi i Näder anbefalt Wårt och
Rikets Commerce Collegium, at tillsända Eder åtskilli-
ge frågor, til närmare kundskaps inhämtande om alt
hwad til Saltjö-Fiskets uphjelpande tjena kan, så drage
Wi til Eder thet Nådige förtroendet, thet I låten Eder
högstangelågit wara, at i thetta wigtige mål gå bemål-
te Collegio tilhanda, åstwen och, at I med all skynsamt
handräkning i hwad på Edert Ambete ankommer, bi-
träden så wäl Fiskeri-Compagniet, som andre, the thet
wilja ingå i thenne näringen, så I therom warden an-
litade. Swarmed sker thet som Öf til särdeles nådigt
wålbehag lånder. Och Wi befalle Eder Gud Allsmåktig
Nådeligen. Stockholm i NådCammaren then 8. Sept. 1752.

ADOLPH FRIEDRICH.

Gust. Boneauschöld.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to its orientation and fading.

ADOLPH FRIEDRICH.

Cust. Bonenschold.

www.books2ebooks.eu